

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatus S. Inquisitionis Hispaniarvm Qualificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quaestio 1. Quidnam idea sit. Et an in Deo sint ideæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

creta prout conditionatè exitura, siue existentia sub conditionibus illatiuis, (siue illa sint illatiuæ solùm, siue simul illatiuæ, & causales), ex dictis obiter in hac quæstione proposuit. 1. & ex doctrinâ generali traditâ supra quæst. 5. constat; à nemineque negari potest. Nam decreta Dei prout conditionatè existentia sub conditionibus illatiuis habent veritates conditionatas necessarias, de quibus certum est apud omnes, per scientiam conditionatam necessariam cognosci à Deo. Cognoscere item Deum sua decreta prout conditionatè exitura, siue existentia sub conditionibus solùm causalibus, indifferentibus scilicet, & influentibus in illa, & consequenter per scientiam mediam, assumptum fuit propositionis secundæ. Restant igitur conditiones disparatæ, indifferentes videlicet respectu conditionerum nec villo modo in illa influentes, sub quibus etiam prout conditionatè existentia cognoscere Deum decreta sua per scientiam mediam, præsentis propositionis assumptum est.

464 Cuius probatio ex doctrinâ generali datâ quæstione 8. nullo negotio sumenda venit. Posito enim, quod contingentia conditionata de conditione disparatâ vera, & cognoscibilia, atque adeo cognita à Deo sint, idque per scientiam mediam, prout ostendimus in eâ quæst. manifestè consequitur, decreta diuina sub conditione disparatâ vera, & cognoscibilia, cognitaque à Deo esse per scientiam mediam, utpote quæ ut sic specialia quadam contingentia conditionata sunt de conditione disparatâ, quibus doctrina generalis tradita ibi nequit non conuenire. Quocirca in illa eis applicandâ non est, cur in præsentem moremur. Id solùm aduertimus iuxta dictâ proposuit. 3. Deum ea tantum decreta, quæ absolute habet, cognoscere conditionatè sub conditione disparatâ, non verò item alia, quæ absolute non habet, tametsi conditionatè sit verum, fore, ut haberet illa, si poneretur alia conditio vel illatiua, vel causalis.

465 Reitabat, ut recenseremus hic casus omnes, in quibus decreta diuina conditionatè vera esse possunt aut necessaria, aut contingente veritate. Sed neque in hoc immorari necesse est. Cum ex doctrinis vniuersalibus ad propositum in præcedentibus traditis de obiectis conditionatis in genere facillè cuique constare possit, quibus in casibus decreta diuina prout conditionatè exitura, quæ ut sic specialia quadam obiecta conditionata sunt, veritatem conditionatam, aut necessariam, aut contingentem habere possint. Recognoscantur ergo à Lectore, & huc applicentur doctrinæ generales superius traditæ, de veritatibus quidem conditionatis conditionatè necessarijs, ijique tum illatiuis, tum causalibus, tum mixtis, tum purè coniunctiuis quæst. 5. à num. 89. De veritatibus autem conditionatis conditionatè contingentibus, & causalibus quæst. 7. à num. 381. Et de veritatibus conditionatis conditionatè contingentibus, purèque coniunctiuis quæst. 8. à num. 428.

466 Supererat hic examinandum. An Deus cognoscat obiecta vagâ, seu disunctiua. Et qua ratione. Circa quam quæstionem multa prædicto scitu digna à nobis in præsentiarum scribenda forent, nisi iam illa scripsissemus in Pharo Scient. disp. 10. quæst. 2. agentes de statu rerum vagò, seu disunctiuo, atque adeo de veritatibus obiectiuis vagis, seu disunctiuis ad talem statum pertinentibus. Quia tamen ex vnâ parte certissimum.

iuxta, atque euidentissimum est, constansque, ex hæctenus dictis in præsentem Tractatu, omnes veritates obiectiuis per eos actus scientiæ in suo genere perfectissimos cognosci à Deo, per quos illa sicuti sunt in se, atque adeo per proprias species, ut aiunt, sunt cognoscibiles. Ex aliâ verò parte in eâ quæst. Pharo Scient. citata latè explicauimus, & ostendimus, quot sint veritatum disunctiuarum genera, & quænam earum, sicuti sunt in se, atque adeo per proprias species sint cognoscibiles, perque quos actus scientiæ; quænam vero prout disunctiuæ tantum cognoscibiles sint per species alienas; eo quod in se, & reipsâ tales non sunt, ut concipiuntur. Idcirco in præsentem necesse non est, quidpiam adijcere. Vniquisque enim legens quæstionem illam facillè ex ibi scriptis colliget, quænam veritates disunctiuæ, perque quos actus scientiæ cognoscantur à Deo; & quænam ab ipso cognosci queant quatenus disunctiuæ.

DISPV TATIO 29.

De Ideis diuinis.

Materia huius disputationis materiæ cæterarum huius Tractatus de Scientiâ Dei annexa est. Propterea eam illis adijcimus veluti ipsarum appendicem.

QVAESTIO I.

Quidnam idea sit. Et an in Deo sint Ideæ.

Idea Græcis idem est, quod Latinis *Forma* iuxta August. lib. 8. quæstion. quæst. 46. non quicquam qualicumque, sed prototypi, siue exemplaris, *In quod respiciens artifex operatur*; ut ait Aristot. l. b. 1. Metaph. cap. 7. Deriuatur enim *Idea* à Verbo græco *Ideo*, quod latine est *inspicio*. Vnde *idea*, & *exemplar*, ad cuius instar aliquid fieri dicitur, pro eodem communiter vsurpantur. Perhibetur autem, teste August. loco citato, Plato primus fuisse, qui nomine *Idea* vsus est; licet primus non fuerit, qui disputauerit de re significatâ per illud. Nam, ut scribit Eusebius lib. 11. de Præparat. Euangel. cap. 1. Socrates primus de Ideis disseruit, à quo Plato accepit. Aut potius, ut testatur Iustinus in Orat. parænet. ad Gent. accepit à Moyse. Cum Dominus dixit Exodi 25. *Inspice, & fac secundum exemplar, quod tibi in monte monstratum est*. Oportet tamen obseruare, quamquam exemplar duplex distinguï soleat; aliud externum, ut est imago, vel scriptura oculis obiecta, quæ imitanda proponitur; aliud internum, quod animo, seu mente formatur, ideam tamen pro solo interno exemplari solere communiter vsurpari. Vnde Clemens Alexandrinus lib. 4. Stromat. sub finem absolute dixit, *Mentem esse locum idearum*.

Hac igitur suppositâ *Idea* acceptione constans non solùm Patrum, & Theologorum, sed etiam Philosophorum sententia ideas creaturarum ponit

porit in mente diuinā. Ita Plato in Timæo, vt affirmat August. 1. b. 12. de Ciuitate Dei cap. 26. Quocirca, inquit Vazq. 1. par. disput. 71. cap. 1. aut Aristot. Platonem non intellexit, aut ipsi m. l. gnè interpretatus est, vt liberius impugnet, asserens potuisse ideas vniuersales qualdam naturas separatas, & per se subsistentes, quarum participatione singularia producerentur. A qua doctrina tanquam ab impositione Aristotelis vindicat etiam Platonem Scot. in 1. distinct. 35. quest. vnica §. *Isud videtur*, & in 4. distinct. 50. quest. 3. §. *Respondeo*, dicit, *Augustinum loquentem de ideis, sicut Plato loquebatur, Platonem autem posuisse eas in mente diuinā.* Vnde August. lib. 1. *Retract.* cap. 3. ait, *Mundum intelligibilem, quem posuit Plato, esse rationem sempiternam, atque incommutabilem, qua fecit Deus sensibilem Mundum.* *Quam, inquit, qui negat esse, sequitur, vt dicat, Deum irrationabiliter fecisse, qua fecit.* Stat item pro Platone Seneca Epistolā 65. egregiè exponens doctrinam eius. *Hi enim, post ceteras quatuor causas enumeratas ita profertur. His quintam Plato dicit exemplar, quam ipse ideam vocat. Hoc est enim, ad quod respiciens artifex id, quod destabat, efficit. Nihil autem ad rem pertinet, utrum foris habeat exemplar, ad quod referat oculos, an intus, quod sibi ipse concepit, & posuit. Hæc exemplaria rerum omnium Deus intra se habet, numerosque numerosum, qua agenda sunt, & modos mente complexus est, plenus his figuris est, quas Plato ideas appellat immortales, immutabiles, infragibiles. Itaque homines quidem pereunt, ipsa autem humanitas, ad quam homo effigitur, permanet, & hominibus laborantibus, inereuntibus, illa nihil patitur.* Hæc Seneca.

3 Addit August. quest. 46. citatā, verisimile non esse, quod sapientes, qui ante Plat. nem. extiterunt, eiusmodi ideas non intellexerint, aut eas ignorauerint, *Siquidem, inquit, tanta in eis vis constituitur, vt nisi, his intellectis, sapiens esse nemo possit.* Meminit præterea August. eorum lib. 14. de Ciuit. cap. 25. lib. 5. de Genesi ad litter. cap. 13. & 14. lib. 65. question. quest. 26. Epist. 115. ad N. bridium, & Tract. 1. in Ioan. ad illud, *Quod factum est, in ipso vita erat, ita exponens, vt sensus sit, quidquid Deus fecit in tempore, in mente ipsius per sui ideam vitam ab ætro habuisse, siue vitali modo existisse.* Quam expositionem sequuntur Beda, Rupertus, S. Tho. & alij; sed probabiliter tantum. Nam ille locus alijs modis legitur, & exponitur, etiam probabiliter. Tam certum autem censet August. ideas, quas *rerum creandarum, & creaturarum rationes* appellat, in diuinā mente contineri, quam certum est, Deum non irrationabiliter Mundum hunc, & omnia contenta in eo creasse. Id quod pulchrè cecinit Boet. lib. 3. de Consol. metr. 9. dicens.

*Tu cuncta superno
Ducis ab exemplo pulchrum pulcherrimus ipse
Mundum mente gerens.*

Postuerunt item ideas in mente diuinā Dionysius cap. 5. de Diuin. nomin. Iustin. & Clemen. Alexand. vbi supra, Dion. apud Euseb. lib. 11. de Præparat. Euangel. cap. 11. S. Tho. 1. par. quest. 15. saepeque alibi; scribensque super illud ad Hebr. 11. *Fide intelligimus aptata esse secula Verbo Dei, vt ex inuisibilibus visibilia fierent.* Ita exponit, vt ex rationibus idealibus in Verbo Dei omnis creatura fieret. Cui expositioni consonat Anselm. ibidem.

dicens. *Ex inuisibilibus facta sunt visibilia, id est, ex intellectuāli mundo visibilibus. Inuisibilis enim Mundus in sapientiā Dei erat, & ad illius imitationem factus est iste visibilis.* Eo nimirum loquendi modo, quo Aristot. lib. 7. Metaph. text. 22. dixit, *Sanitatem, qua est in materia, esse à similitudine, qua est in animā Medici.* Quo etiam pacto loquitur lib. 12. text. 24. Stat itaque certum apud Philosophos, Patres, & Scholasticos, diuinas existere ideas; easque quales describit August. lib. 83. question. quest. 46. iam citatā dicens, *Sunt namque ideae principales forma quaedam, vel rationes rerum similes, atque incommutabiles, qua ipsa formata non sunt, ac per hoc æterna, ac semper eodem modo se se habentes, qua in diuinā intelligentiā continentur. Et, cum ipse neque oriatur, neque intereat, secundum eas tamen formari dicitur omne, quod oritur, & interire potest, & omne, quod oritur, & interit.* In quo verò consistant istæ diuinae ideas, non ita certum, sed sub controuersia inter Scholasticos est. Pro quo sit.

QVAESTIO II.

In quonam consistant ideae diuinae.

IN hoc omnes consentiunt, ideas diuinas non esse quidpiam extra Deum positum, ad quod ipse respiciens operetur; qua ratione artifex creatus saepe operatur respiciens ad exemplar externum, vt ipsum imitetur opere suo. Sed esse aliquid omnino positum intra Deum, suamque sedem habens in mente diuinā. Id quod sibi vult August. lib. 83. question. quest. 46. dum ait, *Has autem rationes ubi arbitrandum est esse, nisi in ipsa mente Creatoris? Non enim extra se quicquam positum intuebatur, vt secundum id constitueret, quod constituerebat: nam, hoc opinari, sacrilegum est.* Ceterum; quia in mente artificis secundum artem operatur duo sunt ab ipsa mente concepta, obiectum scilicet, quod sibi proponit imitandum, experimentumve per opus externum, quod molitur, & cognitio, qua illud sibi proponit; ex quibus secundum dicitur conceptus formalis; existensque est in ipsa mente, a qua concipitur, existentia physica; primum autem dicitur conceptus obiectiuus; existensque est quatenus talis in ipsa mente, a qua concipitur, existentia dumtaxat intentionali, siue obiectiua. Tota difficultas huius questionis stat in determinando, an idea existens in mente Dei veluti Artificis supremi omnium rerum creaturarum, & creabilium consistat in conceptu obiectiuo per ipsarum creationem imitando, siue experimentando, vel in conceptu formali eius, vel in vtroque. Quod si in obiectiuo; an istud cum ipsa essentia Dei, vel potius cum creaturis ipsis sit identificatum realiter; & qua ratione.

Prima sententia ideas diuinas creaturarum in ipsis creaturis prout obiectiue existentibus in mente Dei secundum suum esse possibile consistere, docet. Ita Scot. in 1. distinct. 35. quest. vnic. Ocham. ibid. quest. 5. Gabriel. quest. 5. artic. 2. Durand. distinct. 36. quest. 3. Arriag. 1. par. disp. 23. sect. 4. & alij.

Secunda sententia longè communior ideas diuinas